

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการการพัฒนาการวางแผนชุมชนเพื่อบูรณาการสู่
แผนพัฒนาสามปีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
พื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โดย

นายศิริศักดิ์ บัวชุม
นางสาวเบญจพร เชื้อผึ้ง
นายชาร์วี คล่องแคล่ว

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สัญญาเลขที่RDG59A0002/05

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการการพัฒนาการวางแผนชุมชนเพื่อบูรณาการสู่
แผนพัฒนาสามปีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
พื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โดย

นายศิริศักดิ์ บัวชุม
นางสาวเบญจพร เชื้อผึ้ง
นายชาร์วี คล่องแคล่ว

ผู้วิจัย คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย
สกว.และต้นสังกัดไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทคัดย่อ

Project Code :RDG59A0002/05

(รหัสโครงการ)

Project Title : โครงการการพัฒนาการวางแผนชุมชนเพื่อบูรณาการสู่แผนพัฒนาสามปีขององค์กร
(ชื่อโครงการ) ปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Investigator : นายศิริศักดิ์ บัวชุม นางสาวเบญจพร เชื้อผึ้ง นายชาร์วี คล่องแคล่ว

(ชื่อนักวิจัย) ผู้วิจัยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

E-mail Address : sirisak.rmutsb@gmail.com

Project Period: ระยะเวลา 1 ปี

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลศักยภาพชุมชนและจัดทำฐานข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ตัดสินใจในการจัดทำแผนชุมชนและเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบล ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) โดยใช้การสัมภาษณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ประกอบด้วยผู้นำชุมชน 9 หมู่บ้าน ประชาชนในพื้นที่ 9 หมู่บ้าน และบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ จำนวน 50 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการพบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุประมาณ 45 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีประสบการณ์การทำงานด้านพัฒนาชุมชนในพื้นที่มากกว่า 5 ปีขึ้นไป ชุมชนทับน้ำมีวิถีชีวิตแบบสังคมชนบททั้งเมือง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมควบคู่

ไปกับอาชีพอื่นๆ เช่น อาชีพผลิตเครื่องหนัง อาชีพจักรสาน อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้างทั่วไป เป็นต้น ประชากรที่อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน ปัญหาโดยภาพรวมของชุมชนทับน้ำสามารถแยกออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่แท้จริงเป็นสิ่งที่ประชาชนรู้สึกว่ามีควมเดือดร้อนมากที่สุด ต้องขจัดให้หมดไป เช่น ปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพการเกษตร ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตรยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ปัญหาหยาเสพติด 2) ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่มีควมรุนแรงน้อยลงมาเป็นปัญหาที่ชาวบ้านรู้สึกว่ามีควมเดือดร้อนบ้างแต่ยังไม่เห็นความจำเป็นที่จะแก้ไขในทันทีทันใด เช่น ปัญหาเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอสำหรับผู้ประกอบอาชีพ ปัญหาขาดความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคที่เกิดจากต้นข้าว ใบมันเทศและหัวมันเทศ ปัญหาถนนภายในหมู่บ้านชำรุดทรุดโทรมและไฟฟ้าส่องสว่างยังไม่ทั่วถึง ปัญหาการทิ้งขยะและปล่อยน้ำเสียลงคลองทับน้ำ ปัญหาการจัดการขยะ 3) ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่ประชาชนไม่รู้สึกเดือดร้อนเป็นปัญหาที่ประสบอยู่แต่ไม่รู้ว่าเป็นปัญหาและควรแก้ไข เช่น ปัญหาการรวมกลุ่มอาชีพ ปัญหาขาดทักษะสำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ปัญหาการว่างงานของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรนอกฤดูการผลิต ปัญหาขาดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับเรื่องการเกษตร ปัญหาผู้สูงอายุอยู่บ้านเพียงลำพังขาดคนคอยดูแล แนวทางแก้ไขร่วมกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน อันจะนำมากำหนดเป็นแผนชุมชนเพื่อบริหารการสู่แผนพัฒนาสามปีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการทางสังคม การส่งเสริมการรวมกลุ่มประกอบอาชีพเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชน การส่งเสริมให้มีอาชีพทางเลือก การพัฒนาตลาดนัดชุมชน การส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การแก้ไขปัญหาหยาเสพติด การส่งเสริมกิจกรรมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้และการศีกษาภาพผู้นำชุมชนเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นให้กับผู้นำชุมชนทุกคน และการประสานงานกับหน่วยงานรัฐส่วนกลางและในระดับท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชนอันจะส่งผลให้ชุมชนตำบลทับน้ำเกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

(คำสำคัญ) : การวางแผนชุมชน

Abstract

Keywords :: Community Planning

Output จากโครงการวิจัยที่ได้รับทุนจาก สกว.

1. ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติ (ระบุชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ชื่อวารสาร ปี เล่มที่ เลขที่ และหน้า)หรือผลงานตามที่คาดไว้ในสัญญาโครงการ
2. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์
 - เชิงพาณิชย์ (มีการนำไปผลิต/ขาย/ก่อให้เกิดรายได้ หรือมีการนำไปประยุกต์ใช้โดยภาคธุรกิจ/บุคคลทั่วไป)
 - เชิงนโยบาย (มีการกำหนดนโยบายอิงงานวิจัย/เกิดมาตรการใหม่/เปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับหรือวิธีทำงาน)
 - เชิงสาธารณะ (มีเครือข่ายความร่วมมือ/สร้างกระแสความสนใจในวงกว้าง)
 - เชิงวิชาการ (มีการพัฒนาการเรียนการสอน/สร้างนักวิจัยใหม่)
3. อื่นๆ (เช่น ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการในประเทศ การเสนอผลงานในที่ประชุมวิชาการ หนังสือ การจดสิทธิบัตร)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามในการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับแผนชุมชน	6
แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน	10
แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	21
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	25
ผลของการศึกษาข้อมูลศักยภาพชุมชน	25
ผลการศึกษากฎที่สำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนการวางแผนชุมชนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบล	42
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	47
สรุปผล อภิปรายผล.....	48
ข้อเสนอแนะ	50
บรรณานุกรม.....	51
ภาคผนวก	54

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	25
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	27
4.3 แสดงสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการมีส่วนร่วม.....	43

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
4.1 แสดงถึงสถานที่ตั้งตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	31
4.2 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านทรัพยากรธรรมชาติ.....	32
4.3 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านการศึกษา.....	33
4.4 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านเศรษฐกิจชุมชนและการประกอบอาชีพ	34
4.5 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านบทบาทผู้นำชุมชน	35
4.6 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านสังคม วัฒนธรรมและประเพณี	36
4.7 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	37
4.8 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านระบบสนับสนุนจากภายนอกชุมชน	38
4.9 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านสาธารณสุข.....	39
4.10 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านการคมนาคม	40
4.11 แสดงถึงมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชน.....	45

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

การพัฒนาประเทศในปัจจุบันต้องอาศัยสิ่งนำทางหรือตัวขับเคลื่อนที่สำคัญคือการวางแผนพัฒนา การวางแผนเป็นกระบวนการที่กำหนดทิศทางเพื่อการพัฒนาเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหา เป็นการกำหนดวิธีการเพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายที่กำหนด มีขั้นตอนการดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ ทิศทาง แผนงาน โครงการ ตลอดจนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนของประเทศในช่วงที่ผ่านมา เกิดจากสมมติฐานที่ใช้เป็นหลักคิดในการดำเนินการวางแผนพัฒนา ได้แก่ (ธรรมรักษ์ การพิชัย.2543) 1) ภาครัฐจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยจัดให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการวางแผน 2) การพัฒนาประเทศกับการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเรื่องเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากทฤษฎีความคิด ตำราทางด้าน การวางแผนส่วนใหญ่เน้นหนักด้านทฤษฎี การพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งสมมติฐานที่ว่า การพัฒนาประเทศ คือการพัฒนาด้วยการเร่งรัดเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนี้เป็นความคิดในเชิงแยกส่วน ไม่คำนึงถึงความเชื่อมโยงกับมิติด้านอื่นๆ ในสังคม 3) การวางแผนการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องใช้เทคนิค การพัฒนาประเทศเป็นเรื่องต้องใช้ความรู้ด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐศาสตร์ ทางด้านเทคนิควิชาการระดับสูง(Technical Solution) 4) การพัฒนาประเทศจะเกิดขึ้น ได้ยากหากประเทศปราศจากการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง ทำให้การเมืองมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ เพื่อให้อาศัยระบบบริหารงานในลักษณะการควบคุมสั่งการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง(Command and Control)

ข้อสมมติฐานดังกล่าวนับว่าเป็นการทำให้กิจกรรมการวางแผนกระจุกตัวอยู่ส่วนกลางของภาครัฐเป็นหลัก ส่งผลเสียหายหลายๆ ด้าน เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภาพของมหภาคนั้น ไม่ได้เป็นหลักประกันว่า คนจะมีความสุขเสมอไป ผลการพัฒนาทำให้เกิดความเจริญทางวัตถุเป็นส่วนใหญ่ แต่คุณภาพชีวิตของคนไทยไม่ได้ดีขึ้นเลย อาจกล่าวได้ว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา แต่การพัฒนาไม่ยั่งยืน” ทำให้ต้องกลับมาทบทวนว่า การวางแผนโดยนักวิชาการข้าราชการในลักษณะพิมพ์เขียวอาจไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ดังนั้นจึงเกิดแนวคิดในการวางแผนพัฒนาใหม่ๆ ขึ้นมา มาสู่แนวคิดในการพัฒนาแบบองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา(Holistic People Center) และเน้น “กระบวนการมีส่วนร่วม” (Participatory) เป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาโดยยึดพื้นที่ ชุมชน เป็นหลักในการวางแผน จำเป็นต้องเปิดโอกาสให้เกิดการพัฒนาโดย

ประชาชนในแต่ละพื้นที่แต่ละชุมชนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง แทนการพัฒนาในลักษณะเดิม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างระบบ สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เป็นภาคีเพื่อให้เกิดการพัฒนาโดยประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ เป็นหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีแผนพัฒนาสามปีที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานพัฒนาตำบล ที่ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับรายละเอียดโครงการพัฒนาของแผนพัฒนาสามปี (แผนพัฒนาตำบลสามปี พ.ศ.2553-2560) องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ พบว่า จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ มีดังนี้ 1) คุณภาพการศึกษายังมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำ 2) ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ 3) การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะด้านการเมืองระดับท้องถิ่นค่อนข้างต่ำ 4) ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยค่อนข้างต่ำ 5) โครงสร้างพื้นฐานยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน 6) สาธารณูปโภค-สาธารณูปการยังไม่เพียงพอที่จะรองรับความต้องการของประชาชน 7) ศิลปวัฒนธรรมยังต้องการทำนุบำรุงรักษา อีกทั้งการสนใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน 8) สภาพแวดล้อมยังคงต้องปรับปรุงและพัฒนา โดยเฉพาะปัญหาขยะมูลฝอย ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำมีวิธีการและกระบวนการนำปัญหาและความต้องการของประชากรในพื้นที่มาวิเคราะห์ เพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาล่วงหน้าและกำหนดเป็นนโยบายและพัฒนาศักยภาพในรูปแบบของแผนงาน โครงการ/งานและกิจกรรม จากผลการพัฒนาที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำมีกระบวนการ “ประชาม” เพื่อรวบรวมข้อมูลและพัฒนาเป็นแผนงาน โครงการ/งานและกิจกรรม อาทิเช่น โครงการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โครงการพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต โครงการพัฒนาด้านจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความปลอดภัย โครงการพัฒนาด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนและพาณิชยกรรม โครงการพัฒนาด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากกระบวนการ “ประชาม” ดังกล่าว คณะวิจัยพบว่า การดำเนินการตามกระบวนการนั้นเป็นลักษณะการพัฒนาจากบนลงล่าง (Top – Down) ยังขาดการกระบวนการพัฒนาจากล่างขึ้นบน (Bottom – up) ที่เชื่อมโยงตั้งแต่ปัจเจก กลุ่ม เครือข่าย ไปจนถึงองค์กรและเหนือองค์กร ทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลชุมชนที่จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ ดังนั้นคณะวิจัยจึงสนใจศึกษาว่า 1) มีข้อมูลศักยภาพของชุมชนด้านอะไรในพื้นที่ตำบลทับน้ำ ที่จะนำมาเป็นฐานข้อมูลเพื่อร่วมวิเคราะห์และตัดสินใจในการจัดทำแผนชุมชน 2) กลไกสำคัญในการ

พัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบล มีอะไรบ้าง

2. คำถามในการวิจัย

1. ข้อมูลศักยภาพของชุมชนด้านอะไรในพื้นที่ตำบลทับน้ำ ที่จะนำมาเป็นฐานข้อมูลเพื่อร่วมวิเคราะห์และตัดสินใจในการจัดทำแผนชุมชน
2. กลไกสำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบลมีอะไรบ้าง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลศักยภาพชุมชนและจัดทำฐานข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ ในการจัดทำแผนชุมชน
2. เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบล

4.ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

คณะผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ทำการศึกษา เนื่องจากชุมชนดังกล่าวเป็นพื้นที่เป้าหมายที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิกำหนดให้ดำเนินการทำวิจัยเชิงพื้นที่

ขอบเขตด้านประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน 9 หมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านประชาชนในพื้นที่ 9 หมู่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้บริหาร สมาชิก และบุคลากร) ในตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 50 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาข้อมูลศักยภาพชุมชนและจัดทำฐานข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ ในการจัดทำแผนชุมชน
2. ศึกษากลไกสำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบล

6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษา ได้แก่

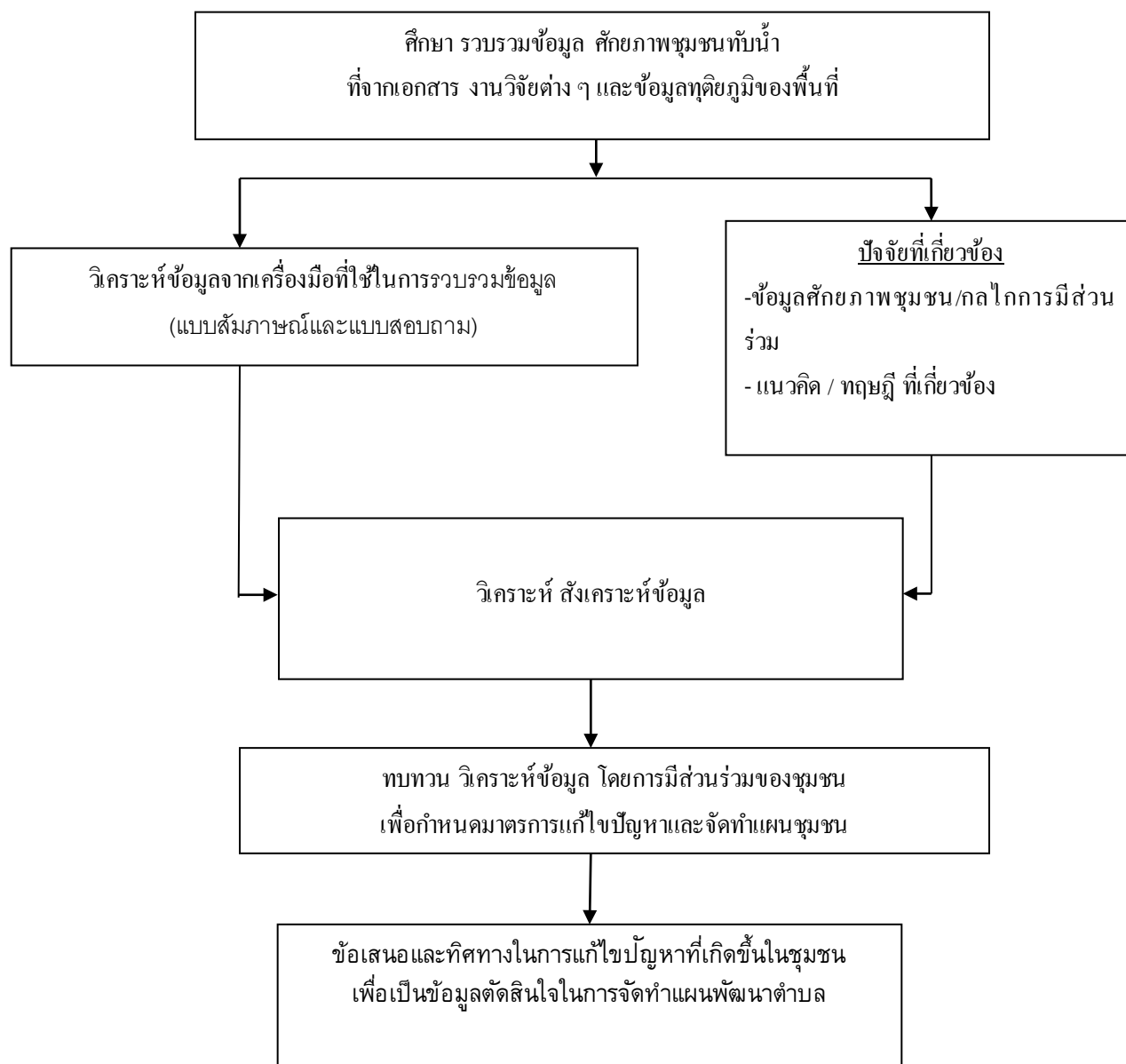
1. เกิดฐานข้อมูลศักยภาพชุมชนตำบลทับน้ำที่มาจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
2. เกิดกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

7.นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 การวางแผนชุมชน (Community Planning) หมายถึง กิจกรรมพัฒนาที่เกิดขึ้นจากคนในชุมชนตำบลทับน้ำ ที่มีการรวมตัวกันเพื่อจัดทำแผนขึ้นมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง ให้เป็นไปตามที่ความต้องการและสามารถแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันได้ โดยคนในชุมชนได้มาร่วมกันคิดร่วมกันกำหนดแนวทาง และกิจกรรมการพัฒนาของชุมชน

8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

“การพัฒนาการวางแผนชุมชนเพื่อบูรณาการสู่แผนพัฒนาสามปีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” คณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการวิจัย (Research Framework) ในการวิจัยดังต่อไปนี้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการวางแผนชุมชนเพื่อบูรณาการสู่แผนพัฒนาสามปีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับแผนชุมชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิดเกี่ยวกับแผนชุมชน

ความหมายของแผนชุมชน

แผนชุมชน เป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ กระบวนการในการจัดทำแผนอาจแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อม ความเข้าใจ ของคณะทำงานจัดทำแผน (น้ำเกียน ชุมชนแห่งการเรียนรู้. 2549 ออนไลน์)

ภุขงค์ กนิษฐชาติ (2547. ออนไลน์) ได้สรุปความหมายของแผนชุมชนไว้ดังต่อไปนี้

- 1) แผนชุมชน คือ กระบวนการที่เริ่มจากคนในชุมชนท้องถิ่นเกิดความตระหนักในปัญหาและสถานการณ์ ที่เป็นชะตากรรมร่วมกัน จึงร่วมกันศึกษาค้นคว้าศักยภาพชุมชนท้องถิ่น เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการเรียนรู้ร่วมกันทำให้ชุมชนรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและกำหนดตนเองกำหนดวิถีชีวิต กำหนดทิศทางวางอนาคตและกำหนดแผนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างกว้างขวาง
- 2) แผนชุมชนจึงเป็นแผนที่เกิดขึ้นจากการจัดการตนเองและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน โดยสมาชิกร่วมกันคิด ร่วมกันค้นคว้าเรียนรู้ร่วมกันกำหนดกิจกรรมพร้อมกับการทำตามแผนที่ร่วมกันคิดร่วมกันกำหนด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน

- 3) กระบวนการจัดทำแผนชุมชนมีหลักการสำคัญคือใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งชุมชนเป็นศูนย์กลาง ชาวบ้านเป็นเจ้าของ ทำการพัฒนาให้เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น โดยรวมพลังผู้คนในชุมชนประสานเข้ากับการสนับสนุนจากภายนอก ภาครัฐ ความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน

การทำแผนชุมชนเป็นการมุ่งเสริมสร้างความสามารถในการจัดการปัญหาชุมชนโดยชุมชน และเพื่อชุมชน โดยใช้ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นศักยภาพของชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างชุมชนเข้มแข็ง สังคมน่าอยู่และสามารถสะท้อนปัญหาและความต้องการของชุมชนโดยตรงและกำหนดชีวิตกำหนดตนเองได้อันนำมาสู่แนวทางแก้ปัญหาในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมด้วยการค้นพบความต้องการกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายที่ชัดเจนแม่นยำ

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนชุมชนอีกประการหนึ่งซึ่งกำลังได้รับการส่งเสริมโดยองค์กรพัฒนาเอกชนบางแห่งเช่น มูลนิธิพัฒนาไท (2549, ออนไลน์) ส่งเสริมให้มีการทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง ซึ่งหมายถึง “แผนการทำงาน” หรือ “แผนปฏิบัติการของชาวบ้าน” ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นข้อตกลงร่วมของคนในชุมชนหรือหมู่บ้านว่าจะทำอะไร เมื่อไร อย่างไร ข้อตกลงเหล่านี้มักไม่ได้เขียนไว้ในกระดาษเหมือนการทำแผนงานหรือแผนงบประมาณ ตามแบบฉบับที่คนนอกเข้าใจและคุ้นเคย

ความหมายของชุมชน

นักมานุษยวิทยาและนักสังคมวิทยาสันนิษฐานว่า คำว่า "ชุมชน" นั้น น่าจะเริ่มนำมาใช้ในช่วงพ.ศ. 2493-2505 โดยบัญญัติมาจากคำว่า "community" ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากว่า ในระยะนั้นอิทธิพลของวิชาสังคมศาสตร์จากประเทศตะวันตกได้แพร่ขยายมาสู่ประเทศไทย เพื่อใช้ในการศึกษาสภาพสังคมชนบท ทั้งโดยนักวิจัยชาวต่างชาติและนักวิชาการชาวไทยที่จบการศึกษามาจากต่างประเทศด้วยทุนของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา จากนั้นรัฐบาลจึงได้ใช้คำนี้เรื่อยมาจน พ.ศ. 2505 รัฐบาลได้ตั้งหน่วยงานขึ้นหน่วยหนึ่งในสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีชื่อว่า "กรมการพัฒนาชุมชน" และด้วยเหตุที่หน่วยงานที่มีคำว่า "ชุมชน" มักเป็นหน่วยงานด้านการปกครอง ความหมายของคำว่าชุมชนในระยะแรก จึงนำไปใช้ในความหมายที่ใกล้เคียง หรือซ้อนทับกับคำว่า "บ้าน" หรือ "หมู่บ้าน" ซึ่งมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองที่มีขอบเขตพื้นที่ ที่แน่นอนภายใต้การควบคุมของรัฐ "ชุมชน" ในที่นี้ตรงกับคำว่า Community ในภาษาอังกฤษ ซึ่งตามความหมายที่คนทั่วไปเข้าใจ

หมายถึงการที่คนมาอยู่ร่วมกัน จากความหมายนี้เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่ายังไม่ชัดเจนพอ เป็นความหมายที่มีขอบเขตกว้างมาก จึงมีบุคคลที่มีชื่อเสียงหลายๆ ท่าน ได้พยายามศึกษาพฤติกรรม หรือการกระทำของคนที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มๆ แล้วจึงสรุปความหมายของคำว่าชุมชนไว้ต่าง ๆ ดังนี้

ความหมายโดยสรุปศัพท์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ชุมชน หมายถึง หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 26 ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ว่า "ชุมชน" แทนคำว่า "บ้าน" หรือ "หมู่บ้าน" ความหมายของคำว่า "ชุมชน" โดยนัยนี้จึงสื่อความหมายไปในทำนองเดียวกับคำว่า "บ้าน" หรือ "หมู่บ้าน" ที่หมายถึง หน่วยการปกครองระดับล่างสุดของพื้นที่ อีกทั้งยังมีขอบเขตทางภูมิศาสตร์ หรือทางกายภาพที่แน่นอน มีประชากรจำนวนหนึ่ง และมีระบบกลไกการปกครองที่เชื่อมต่อกับกลไกของรัฐอื่นๆตามลำดับชั้น คือ หมู่บ้าน-ตำบล-อำเภอ-จังหวัด-ประเทศชุมชนตามความหมายดังกล่าวนี้มีข้อจำกัดในแง่มุมมองความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางด้านของ "สังคม" "วัฒนธรรม" และ "ทรัพยากรธรรมชาติ" ของชุมชน เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงผู้คนไว้ด้วยกัน โดยที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับพื้นที่และเขตการปกครอง แต่เกี่ยวข้องกับความเป็นเครือญาติ การมีวัฒนธรรมของชนเผ่าเดียวกัน การมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินร่วมกัน การใช้ป่าชุมชนร่วมกัน และการใช้แหล่งน้ำร่วมกัน เป็นต้น อันเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถจำกัดได้ด้วยขอบเขตทางกายภาพใดๆ ความหมายของคำว่า "ชุมชน" อีกความหมายหนึ่งเกิดขึ้นท่ามกลางการต่อสู้เพื่อต่อต้านกระแสการพัฒนาประเทศที่จะพยายามผลักดันประเทศให้ก้าวไปสู่ความทันสมัย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ เน้นการลงทุนอุตสาหกรรม การเปิดเสรีทางการค้าและระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมซึ่งกระบวนการพัฒนาแบบนี้มักได้รับการกำหนดและตัดสินใจโดยคนจำนวนน้อย หากแต่ผลของการพัฒนาได้ส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิตของคนจำนวนมากในสังคมจึงมีกระแสการรวมกลุ่มของประชาชนจากที่ต่างๆ โดยเปิดกว้างให้ทุกคนที่มีแนวคิดคล้ายๆกันมาทำงานร่วมกันเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน เป็นการเรียกร้อง เพื่อมีส่วนร่วมกับกลไกของภาคราชการและต่างชาติ ในการกำหนดและรับผิดชอบอนาคตของตนเองและสังคมที่อาศัยอยู่ อาจกล่าวได้ว่า ชุมชนในความหมายนี้เรียกได้ว่าเป็น "ชุมชนในจินตนาการ" (imagination community) อันเป็นกระบวนการของภาคประชาชนที่เคลื่อนไหวในอุดมการณ์เชิงอำนาจ เพื่อถ่วงดุลกับอำนาจของรัฐ ธุรกิจเอกชน และต่างชาติ

(www.kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK26/chapter3/t26-3-11.htm)

ความหมายทางกฎหมาย

พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พุทธศักราช 2550 ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ว่า ชุมชนหมายความว่า กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกัน โดยมีผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนกัน หรือทำกิจกรรมอันชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมร่วมกัน หรือดำเนินการอื่นอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีระบบบริหารจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้

ความหมายทางวิชาการ

ชยันต์ วรรธนะภูติ (2536) ชุมชน หมายถึง การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนจำนวนหนึ่ง ในพื้นที่แห่งหนึ่ง เพื่ออาศัยทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณนั้นในการดำรงชีวิต โดยเหตุที่มีคนกลุ่มดังกล่าวอาศัยอยู่ร่วมกัน ใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต จึงมีการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีองค์กรหรือสถาบันของชุมชนและกฎเกณฑ์ต่างๆ

กาญจนา แก้วเทพ (2538) ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตบริเวณเดียวกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีฐานะและอาชีพที่คล้ายคลึงกัน มีลักษณะของการใช้ชีวิตร่วมกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปสู่ระดับเครือข่าย จนถึงระดับหมู่บ้านและใหญ่กว่าระดับหมู่บ้าน และผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีความรู้สึกว่าเป็นคนชุมชนเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีการดำรงรักษาคุณค่าและมรดกทางวัฒนธรรมและศาสนา ถ่ายทอดไปยังลูกหลานอีกด้วย

ประเวศ วะสี (2538) ชุมชน หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มชนที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน อาจเป็นการรวมตัวกันตามพื้นที่หรือไม่ใช่พื้นที่ก็ได้ สมาชิกของชุมชนมีการติดต่อสื่อสารกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการกระทำกิจกรรมร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำและมีการจัดการ

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2543) กล่าวถึงความสำคัญของความเป็นชุมชน ว่าการที่กลุ่มคนได้สร้างสรรค์บางสิ่งบางอย่างขึ้นด้วยตนเอง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างกัน คุณลักษณะหรืออัตลักษณ์ และการทำงานร่วมกัน ความเป็นชุมชนไม่ใช่สิ่งคงที่ อยู่ตลอดเวลา อาจเกิดขึ้นและสลายไปได้ บางขณะก็มีความเข้มแข็งเพื่อเผชิญสถานการณ์ที่ยุ้งยาก บางขณะอาจจะไม่มีพลัง และสูญสลายไป หรืออาจฟื้นตัวขึ้นมาใหม่อีกก็ได้มีการปรับเปลี่ยนไปตาม เงื่อนไขและสภาวะแวดล้อมต่างๆ

2.แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพชุมชน

ความหมายศักยภาพชุมชน

นิยามและความหมายของศักยภาพ

ความหมายโดยรูปศัพท์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ศักยภาพ หมายถึง ภาวะแฝง อำนาจหรือคุณสมบัติ

ที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ อาจทำให้พัฒนาหรือปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้ เช่น เขามีศักยภาพในการทำงานสูง น้ำตกขนาดใหญ่มีศักยภาพในการให้พลังงานได้มาก

ความหมายทางวิชาการ

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป (2534) ศักยภาพ หมายถึง อำนาจหรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่างๆ อาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเห็นเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้

แนวคิดและความหมายของศักยภาพชุมชน

กิตติชัย รัตนะ (2549) กล่าวว่า ศักยภาพของชุมชน หมายถึง ชีตความสามารถของชุมชนในการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน รวมทั้งให้เกิดการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักการอนุรักษ์วิทยา (Conservation Practice) นอกจากนี้ยัง หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์ใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพภูมินิเวศของชุมชนและยังครอบคลุมถึงการพัฒนาระบบทัศน์ทางความคิด สติปัญญา และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสนับสนุนการจัดการปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ภายในชุมชนอีกด้วยศักยภาพชุมชนเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงขีดความสามารถสูงสุดที่ชุมชนจะตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและการจัดการชุมชนบนพื้นฐานของทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ ฉะนั้นในแต่ละชุมชนจึงมีศักยภาพที่แตกต่างกัน และความแตกต่างกันเหล่านี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนหลายประการดังนี้

1.) ชีตความสามารถในการเรียนรู้ หมายถึง ชีตความสามารถของบุคคลหรือกลุ่มองค์กรชุมชนหรือสมาชิกในสถานบันต่างๆ ในชุมชนที่จะเข้าถึงความรู้และสามารถจัดการความรู้ได้อย่างเป็นระบบหมวดหมู่และประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ตามครรลองของชุมชน โดยทั่วไปชีตความสามารถในการเรียนรู้อยู่กับพื้นฐานทางการศึกษา แหล่งความรู้โดยรอบ ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ถ่ายทอดความรู้ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุคคล

2.) ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน หมายถึง ทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ตามความต้องการได้ เช่น ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน ทรัพยากร

น้ำและแหล่งน้ำ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า โดยทรัพยากรต่างๆ เหล่านี้เปรียบเสมือนกับเป็นทุนของชุมชนที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

3.) สมาชิกในชุมชน หมายถึง บทบาทของสมาชิกในชุมชน ศักยภาพของความเป็นผู้นำในชุมชน ระบบการได้มาซึ่งผู้นำ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนต่อการกระบวนการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ อย่างเข้มข้น การแสดงบทบาทของสมาชิกในชุมชนจะมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ยัง 14 ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ประเด็นปัญหาที่กระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน ความรุนแรงของปัญหา ความเป็นเอกภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ ความซับซ้อนของโครงสร้างการผลิตในชุมชน หรือแม้กระทั่งจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ในชุมชน เหล่านี้เป็นต้น

4.) ระบบการบริหารจัดการชุมชน เป็นปัจจัยที่ควรพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนอย่างยิ่งเนื่องจากว่า

ในแต่ละชุมชนจะมีทรัพยากรธรรมชาติหรือบทบาทการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนมากน้อยเพียงใดก็ตามแต่หากขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี ก็ส่งผลกระทบต่อความไม่มีศักยภาพของชุมชนตามไปด้วย ระบบการบริหารจัดการเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่นๆ เช่น การระดมสมาชิกในชุมชน การระดมทุน การกำหนดกฎเกณฑ์กติกาในการจัดการชุมชน การจัดตั้งกลุ่มตามวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพลังอำนาจในการต่อรองกับกลุ่มภายนอก นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับการพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน หรือแม้กระทั่งหลักในการปกครองท้องถิ่นที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ฯลฯ ซึ่งล้วน

แล้วแต่มีความสำคัญของการพัฒนาระบบการบริหารจัดการชุมชนทั้งสิ้น

เนตรนภา ชุมทอง (2551) ศักยภาพ หมายถึง ศักยภาพเป็นคำที่แปลมาจากคำภาษาอังกฤษ potential ซึ่งใน Cambridge International Dictionary of English ได้อธิบายความหมายดังนี้ the degree of ability for developing or being developed ; a hidden unused ability : ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยได้ว่าขีดความสามารถที่จะพัฒนาหรือถูกพัฒนาต่อไปได้ ความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ ศักยภาพเป็นคำที่ใช้บ่อยมากในหลายวงการตั้งแต่ใหญ่ๆ จนถึงเรื่องย่อย ๆ เช่น ศักยภาพทางการศึกษา ศักยภาพทางเศรษฐกิจ ศักยภาพทางการทหาร ศักยภาพทางศิลปะ ศักยภาพทางดนตรี และ ศักยภาพทางการกีฬา เป็นต้น และผู้ที่ใช้ก็มักจะเป็นนักวิชาการ นักพัฒนาหรือนักธุรกิจ แต่ชาวบ้านทั่วไปฟังแล้วอาจไม่เข้าใจแต่ถ้าพูดถึง แว ชวบ้านจะเข้าใจทันที เช่น คนนี้มีแวทางดนตรี คนนี้มีแวเป็นผู้นำ ศักยภาพหรือแว มีการนำไปใช้ทั้งทางบวกและทางลบ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกามีศักยภาพทางการทหารสูง ประเทศไทยมีศักยภาพทางการกีฬาต่ำ คนนี้มีแวทางวิทยาศาสตร์ คนนี้ไม่มีแวทางวิทยาศาสตร์ ศักยภาพชุมชน หมายถึง การที่ชุมชนตระหนักรู้ถึง

ปัญหาสามารถคิดวิเคราะห์ หาแนวทางแก้ไขดำเนินการแก้ปัญหาด้วยชุมชนเอง และติดตาม ประเมินผล เพื่อนำมาซึ่งปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

3 แนวคิดและความเชื่อพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดและความเชื่อพื้นฐานในการวางแผนแบบมีส่วนร่วม มีดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การชุมชนโดยเชื่อว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่ม

องค์กรชุมชนมีโชหมายถึงเฉพาะการเข้าร่วมในช่วงเวลาทำกิจกรรมเท่านั้นแต่กระบวนการการมีส่วนร่วมควรจะให้กลุ่มองค์กรชุมชนจะต้องเริ่มตั้งแต่ในการได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและในที่สุดจึงเข้าร่วมลงมือปฏิบัติด้วย โดยบุคคลกลุ่มจะเข้าร่วมในกิจกรรมใดด้วยจิตวิญญาณนั้น บุคคลนั้นจะต้องมีความเข้าใจปัญหาตนเอง และตระหนักถึงสิทธิของตนเองที่มีต่อสิ่งนั้นซึ่งความรู้สึกเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการที่บุคคลได้รับข้อมูลใหม่ที่จะช่วยเพิ่มอำนาจทางความคิดและมีโอกาสได้ร่วมวิเคราะห์และตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายในกิจกรรมเหล่านั้น

- 2) บทบาทหญิง – ชายในการพัฒนา มีความเชื่อว่าหญิงและชายจะต้องมีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาเท่าเทียมกัน จึงมุ่งเน้นการจัดเวทีให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในการฝึกฝนในสัดส่วนที่เท่า หรือใกล้เคียงกับชาย

- 3) เน้น “ชาวบ้าน” เป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนา เริ่มต้นการวางแผนแบบมีส่วนร่วมควรจัด

อบรมหรือการประชุมกลุ่มองค์กรชุมชนที่จำไปสู่การสร้างการมีส่วนร่วมคือกระบวนการที่ไม่กำหนดขอบเขตอย่าใช้เนื้อหาของอบรมหรือประชุมที่ให้ชาวบ้านหรือผู้เข้ารับการอบรมหรือประชุมเป็นเพียงผู้รับฟัง และมีเนื้อหาที่วิทยากรเป็นผู้บรรยายอย่างเดียวเท่านั้น แต่กระบวนการดังกล่าวนี้เป็นกระบวนการที่ผู้ดำเนินการจะกระตุ้นให้ชาวบ้านหรือผู้เข้าอบรมหรือประชุมร่วมกันสำรวจ ปัญหา และร่วมวิเคราะห์ปัญหาของเขา ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจหรือการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร่วมในกระบวนการ

- 4) กระบวนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ความเชื่อว่าผู้ใหญ่หรือชาวบ้านในชุมชนเป็นผู้มีบทเรียน

ประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดีสำหรับผู้ใหญ่จะต้องเริ่มจากเคารพประสบการณ์ บทเรียนของพวกเขาต่อเชื่อมกับความรับรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม และเรื่องราวอันเป็นเนื้อหาของการเรียนรู้จะต้องส่งผลต่อการแก้ปัญหาที่บุคคลนั้นเผชิญอยู่

ฐานความเชื่อว่า ในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม นั้นเป็นความพยายามที่จะส่งเสริมให้ชาวบ้าน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มและองค์กรชุมชนได้ใช้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเวทีในการกำหนดทิศทางการร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนาในระดับตำบล การเข้ามีส่วนร่วมของชาวบ้าน ผู้นำกลุ่มองค์กรชุมชนอย่างแท้จริงน่าจะเป็นพื้นฐานการพัฒนาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เข้มแข็งสามารถเป็นหน่วยงานในการบริหารจัดการ การประสานงาน การวางแผน การบริหารงบประมาณและข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ การวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล

การพัฒนาในอดีตนั้นเป็นการพัฒนาโดยส่วนราชการในลักษณะที่ว่า “การทำแผนพัฒนาตำบลเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ทางราชการ” เข้าไปเป็นดำเนินการช่วยเหลือ สนับสนุนชุมชน ซึ่งเป็นหน้าที่เฉพาะของผู้นำ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ดำเนินการโดยที่ชาวบ้าน กลุ่มองค์กรอื่นๆ ไม่มีส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการวางแผนตำบลแบบมีส่วนร่วมต้องการที่จะเสนอหรือสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการวางแผนพัฒนา โดยมีโจทย์ว่าทำอะไรที่จะให้การดำเนินงาน โครงการ – กิจกรรมต่างๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในบรรยากาศของการสมานฉันท์ด้วยอุดมการณ์ร่วมกันที่จะพัฒนาชุมชนโดยรวม มิใช่การชนะต่อรองแก่งแย่งหรือการเอาชนะซึ่งกันและกันของกลุ่มคน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งในชุมชน มีผู้รู้เสนอเทคนิคหลากหลายประการที่จะเสริมสร้างการวางแผนแบบมีส่วนร่วม เช่น

การใช้หลัก “ประชาธิปไตยแผนพัฒนาตำบล”

การใช้หลักการ “ประชาคมตำบล”

การใช้เทคนิค “A-I-C กระบวนการแห่งการพัฒนาพลังสร้างสรรค์”

กระบวนการขั้นตอนการทำแผนชุมชน

กระบวนการทำแผนชุมชน เป็นการระดมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนำศักยภาพ ปัญหาวิเคราะห์ กำหนดกิจกรรมดำเนินงานตามความสามารถของชุมชน โดยพึ่งพาทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นหลัก จึงเป็นการสนับสนุนพื้นฐานความคิดการถึงพาดตนเองในปรัชญาพอเพียงตามแนวพระราชดำริและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ การจัดการเชิงพื้นที่ในมิติใหม่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 อีกด้วยการทำแผนชุมชนเป็นการระดมพลังของคนในชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบในการพัฒนา แก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดการพัฒนาระบวนการชุมชนเข้มแข็ง สามารถดำรงชีวิตเป็นรากฐานที่มั่นคงของสังคม

ภุชงค์ กนิษฐชาติ (2547. ออนไลน์) หลายๆ หน่วยงานได้มีการส่งเสริมให้จัดทำแผนชุมชน ซึ่งกระบวนการหรือขั้นตอนในการทำแผนชุมชนมีความแตกต่างหลากหลายกันไป สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้รวบรวมขั้นตอนการจัดทำแผนชุมชนไว้ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางขั้นตอนการจัดทำแผนชุมชนของหน่วยงานต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2546)

องค์กร	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการจัดทำแผนชุมชน
กรมส่งเสริมการเกษตร	<p>1. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน โดยสนับสนุนให้องค์กรเกษตรกรรมมีความเข้มแข็งสามารถวางแผนและดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเกษตรแบบยั่งยืน</p> <p>2. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการทำงานแบบมีส่วนร่วมและการส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน</p>	<p>1. การเตรียมความพร้อมของชุมชน โดยการสร้างจิตสำนึก ปรับวิธีคิด วิธีการทำงานแบบพึ่งพาตนเอง</p> <p>2.การทบทวนอดีต ค้นหาและประเมินศักยภาพของชุมชน รวมทั้งศึกษาดูงานพื้นที่ต้นแบบ</p> <p>3.พัฒนาแผนงาน/โครงการโดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประมาณ 5 ครั้ง</p> <p>4.การดำเนินงานตามแผนชุมชน โดยการจัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมตามแผนชุมชน</p>
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	<p>1.เพื่อส่งเสริมให้หัวหน้ากลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. เกตรกรลูกค้าและครอบครัว ได้เรียนรู้การพึ่งพาตนเอง โดยผ่านกระบวนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนที่ครอบคลุมการพัฒนาทั้งระดับครัวและชุมชน</p>	<p>1. ศึกษาข้อมูลสภาพพื้นที่</p> <p>2. ชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชน และส่วนราชการที่ทำงานพัฒนาชนบทในพื้นที่</p> <p>3. จัดเวทีชี้แจงทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนแม่บท</p>

	<p>2.เพื่อเป็นฐานของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ก่อให้เกิดรายได้ของเกษตรกรและชุมชน</p> <p>3. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาระบบฐานข้อมูลชุมชนให้ชุมชนสามารถใช้เพื่อการวางแผนที่ดี</p> <p>4.เพื่อให้ธนาคารสามารถให้สินเชื่อที่เหมาะสมกับความต้องการและความพร้อมของชุมชน</p>	<p>ชุมชน โดยใช้แนวคิดการทำประชาพิจารณ์</p> <p>4.ออกแบบการจัดทำเครื่องมือสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจครอบครัว ร่วมกับผู้นำชุมชน</p> <p>5.จัดเก็บ รวบรวมวางแผนกิจกรรมตามข้อมูลที่จัดเก็บ</p>
สำนักงานกองทุนเพื่อนสังคม	<p>1.เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และแนวทางการพึ่งตนเองของชุมชน</p>	<p>1.เตรียมแกนนำและเตรียมความเข้าใจชุมชน</p> <p>2.ค้นหา ลักษณะ ของ ข้อมูล และแหล่งข้อมูลเพื่อจัดเก็บข้อมูลร่วมกัน</p> <p>3.รวบรวมข้อมูลโดยจำแนกข้อมูลที่จัดเก็บเป็นประเภทต่างๆ เพื่อให้ได้ภาพรวมของข้อมูลทั้งหมด</p> <p>4.ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยตรวจสอบข้อมูลที่ได้</p> <p>5.วิเคราะห์ข้อมูลและสื่อสารที่จัดเก็บได้</p> <p>6.การผลักดันแผนให้เป็นจริง โดยการ</p>

		จัดเวทีประชาพิจารณ์
สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	<p>1.เพื่อรวบรวมและศึกษาภาพรวมของข้อมูลเชิงปริมาณในเรื่องการผลิต ผลผลิต สินค้าและตลาดของเศรษฐกิจท้องถิ่นในระดับอำเภอ 180 อำเภอ</p> <p>2.เพื่อศึกษาระบบข้อมูลและการไหลเวียนของทรัพยากรในท้องถิ่นและพัฒนาตัวแบบ “กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงระดับอำเภอ” โดยการทำการศึกษาเชิงลึกใน 5 อำเภอ”</p>	<p>1.สร้างเครื่องมือและการเก็บข้อมูลโดยระดมความคิดเห็นของทีมวิจัยท้องถิ่นและทีมวิจัยส่วนกลาง</p> <p>2.วิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ยุทธศาสตร์โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>3.จัดทำแผนแม่บทพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น</p>

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิชญ์ ไมตรีรักษ์ 2553 ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดทำแผนชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดตราด วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการฯ จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่เป็นคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดทำแผนชุมชน ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดทำแผนชุมชนระดับหมู่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดตราด จำนวน 12 ตำบล 90 หมู่บ้านๆ ละ 6 คน จำนวน 540 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ 31-45 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ระหว่าง 5,000 ถึง 10,000 บาท และส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการมาแล้ว 1 ปี 6 เดือน- 2 ปี คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมากและส่วนใหญ่มีส่วนร่วมมากในด้านการค้นหาปัญหา ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดทำแผนชุมชนพบว่าคณะกรรมการที่มีเพศ อาชีพ การศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่เป็นคณะกรรมการแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คณะกรรมการที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนชุมชน โดยให้มีการเพิ่มความรู้ด้านการจัดทำแผนชุมชนและพาคณะกรรมการศึกษาดูงานแผนชุมชนของหมู่บ้านที่มีการจัดทำแผนชุมชนที่เป็นต้นแบบในอำเภออื่นและจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้แผนชุมชนของอำเภอเมือง จังหวัดตราด ผ่านเกณฑ์ประเมินแผนชุมชนในระดับดีและดีมากเพิ่มขึ้น

สุพิชญา พยัคฆ์เกรง 2553 ได้ทำการศึกษาเรื่องเปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนาอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนาเปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติระหว่างภาคีการพัฒนาต่างหน่วยงาน และเปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติระหว่างภาคีการพัฒนาต่างสถานภาพ ในพื้นที่อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือภาคีการพัฒนา จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาระดับการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านคือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันขององค์กร และด้านการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ขององค์กร ผลการเปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ

ระหว่างภาคีการพัฒนาต่างหน่วยงานในภาพรวมพบว่า ภาคีการพัฒนาต่างหน่วยงาน มีการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ

ขององค์กรไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ของภาคีการพัฒนาต่างหน่วยงาน มีการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการเปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติระหว่างภาคีการพัฒนาต่างสถานภาพ ในภาพรวมพบว่า ภาคีการพัฒนาต่างสถานภาพ มีการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมในแผนชุมชนสอดคล้องกับแนวเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการนำแผนชุมชนไปใช้ประโยชน์ของภาคีการพัฒนาต่างสถานภาพมีการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

นภคณ อินทรเสนา 2551 ได้ศึกษาเรื่องการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนโดยการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วม กรณีตำบลแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดทำแผนชุมชนตำบลแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ทดลองดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้น ประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยการจัดเวทีชุมชน 6 เวที ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การสำรวจบริบทชุมชน การบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่าย หนี้สินครอบครัวและการทำบันทึกบัญชีครัวเรือน 30 วัน ในการจัดการพัฒนาศักยภาพและทุนชุมชนเพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพ เสริมสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชน ผลการสร้างยุทธศาสตร์ทำให้ได้กลุ่มอาชีพ 13 กลุ่มอาชีพ ได้แก่กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ กลุ่มทำขนมทองม้วน กลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง กลุ่มนมถั่วเหลือง กลุ่มเกษตรนาข้าว กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มเลี้ยงปลาบ่อสาธารณะ กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มน้ำยาล้างจาน กลุ่มเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง กลุ่มเลี้ยงหมู กลุ่มดอกไม้จันทน์ กลุ่มทำแหนม หลังจากนั้นนำกลุ่มเลี้ยงไก่ไปทดลองและทำการประเมินผล ปรากฏว่าสมาชิกมีความพึงพอใจและเชื่อมั่นว่าเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก สามารถแก้ปัญหารายได้ไม่พอกับรายจ่าย ซึ่งเป็นการยืนยันได้ว่ายุทธศาสตร์นี้สามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้จริง

นิชชา มณเฑียรรัตน์ 2554 ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในกระบวนการแผนชุมชนตำบลบ้านวุ่น อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในกระบวนการแผนชุมชน ตำบลบ้านวุ่น อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย รวมถึงข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในกระบวนการแผนชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตตำบลบ้านวุ่น อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จำนวน 120 คน

ใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิและการสุ่มแบบง่าย โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในกระบวนการแผนชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายได้ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านขั้นตอนการจัดทำแผนชุมชน ด้านขั้นเตรียมการ ด้านขั้นติดตามประเมินผล และด้านขั้นตอนการพัฒนาชุมชนด้วยแผนชุมชน ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในกระบวนการแผนชุมชนตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่พบว่าโดยรวมและจำแนกเป็นได้ด้านไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการคือ ควรอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการวางแผน ควรรณรงค์ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการร่วมประชาคม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอแผนพัฒนา ควรให้ประชาชนรวมกลุ่มกันจัดทำแผน ควรให้ประชาชนเสนอแนวทางการพัฒนา และควรฝึกให้ประชาชนกล้าแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวทางแก้ปัญหาชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัย “การพัฒนาการวางแผนชุมชนเพื่อบูรณาการสู่แผนพัฒนาสามปีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวิธีการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งไว้เพื่อศึกษาข้อมูลศักยภาพชุมชนและจัดทำฐานข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ ตัดสินใจในการจัดทำแผนชุมชนและเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบล คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) โดยการใช้การสัมภาษณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) โดยมีกระบวนการดำเนินการวิจัยดังนี้

การวิจัยเอกสาร เป็นการรวบรวมข้อมูล ทฤษฎีเกี่ยวกับข้อมูลศักยภาพชุมชนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลทับน้ำ 8 ด้าน และงานวิจัยที่ โดยคณะผู้วิจัยจะทำการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เพื่อสรุปและจัดทำข้อมูล ก่อน/หลัง การดำเนินงาน

การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการประยุกต์การออกแบบเครื่องมือที่ได้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงสำรวจกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการวิเคราะห์หาศักยภาพด้านต่างๆ ของชุมชน

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สอดคล้องกับการวางแผนชุมชนที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน ประชาชนในพื้นที่ 9 หมู่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้บริหาร สมาชิก และบุคลากร) จำนวน 50 ท่าน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) หรือกลุ่มตัวอย่างแบบใช้วิจารณญาณ (judgment sampling) ซึ่งคณะผู้วิจัยใช้ดุลพินิจและการตัดสินใจเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลที่จะได้จากการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1.แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) โดยกำหนดข้อคำถามในงานวิจัยไว้บางส่วนและสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ คำถามที่เตรียมไว้จะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2 แบบสอบถามโดยกำหนดข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย ได้แบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลตามลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์/ระยะเวลาการทำงานในชุมชน และบทบาทต่อชุมชน สังคม ในฐานะสมาชิก ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ ดังนี้

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพสมรส

1. ☐ โสด 2. ☐ สมรส 3. ☐ หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

1. ☐ ประถมศึกษา

2. ☐ มัธยมศึกษา / ปวช.

3. ☐ อนุปริญญา / ปวส.

4. ☐ปริญญาตรีขึ้นไป

5. ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ประสบการณ์/ระยะเวลาการทำงานในชุมชน

1. ☐ 0 – 5 ปี

2. ☐ 5 – 10 ปี

3. ☐ 11 – 15 ปี

4. ☐ 15 ปีขึ้นไป

5. ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลศักยภาพของชุมชนทับน้ำ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended question) 'ได้แก่'

1. ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ
2. ด้านการศึกษา
3. ด้านเศรษฐกิจชุมชน
4. ด้านการประกอบอาชีพ
5. ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน
6. ด้านสังคมวัฒนธรรมและประเพณี
7. ด้านความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
8. ด้านระบบสนับสนุนจากภายนอกชุมชน
9. ด้านสาธารณสุข
10. ด้านการคมนาคม

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended question) 'ได้แก่'

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
2. ด้านการประกอบอาชีพ/เศรษฐกิจชุมชน
3. ด้านการศึกษา
4. ด้านสังคม
5. ด้านวัฒนธรรมประเพณี
6. ด้านสาธารณสุข
7. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended question)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาแผนพัฒนาตำบลแผนพัฒนาตำบลสามปี พ.ศ.2553-2560 องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพชุมชน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) การวิจัยเชิงสำรวจ ได้จากการแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลตามลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน ประชาชนในพื้นที่ 9 หมู่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้บริหาร สมาชิก และบุคลากร) ทำการนัดวันเวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลเพื่อการสนทนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งเป็นแบบทางการและแบบไม่เป็นทางการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 อธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ (Percentage) ในการวิเคราะห์

4.2 อธิบายข้อคำถามแบบเปิด (Open ended question) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis) โดยจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ และนำเสนอข้อมูลอธิบายเป็นความเรียง

4.3 อธิบายฐานข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยวิธีการดังนี้

1) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

2) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการวางแผนชุมชนเพื่อบูรณาการสู่แผนพัฒนาสามปีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พื้นที่ตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาข้อมูลศักยภาพชุมชนและจัดทำฐานข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ตัดสินใจในการจัดทำแผนชุมชน และเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบล

ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) โดยการใช้การสัมภาษณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) สามารถแสดงผลการการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลของการศึกษาข้อมูลศักยภาพชุมชน แบ่งได้ 3 ส่วน ได้แก่

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานด้านพัฒนาชุมชน วิเคราะห์โดยการความถี่ (Frequency) ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ (Percentage) ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน 50 คน	
		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	34	68
	หญิง	16	32
อายุ			
	ต่ำกว่า 35 ปี	2	4
	36-45 ปี	12	24
	46-55 ปี	22	44
	55 ปีขึ้นไป	14	28

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน 50 คน	
		จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส			
	โสด	5	10
	สมรส	27	54
	หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	8	16
ระดับการศึกษาสูงสุด			
	ประถมศึกษา	7	14
	มัธยมศึกษา/ปวช.	26	52
	อนุปริญญา/ปวส.	13	26
	ปริญญาตรีขึ้นไป	4	8
	อื่นๆ	-	-
ประสบการณ์การทำงานด้านพัฒนาชุมชน			
	0-5 ปี	9	18
	5-10 ปี	18	36
	11-15 ปี	11	22
	15 ปีขึ้นไป	12	24
	อื่นๆ	-	-

จากตาราง 4.1 พบว่าบุคคลที่ตอบแบบส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 68 มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมามีอายุระหว่าง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมา หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 16 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในมัธยมศึกษา/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาคืออนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 26 ส่วนใหญ่ประสบการณ์การทำงานด้านพัฒนาชุมชน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาคือ 15 ปีขึ้นไป

1.2 วิถีชีวิตชุมชน ด้านกายภาพ พบว่าชุมชนที่บ้น้ำมีสภาพพื้นที่เหมาะสมสำหรับการทำเกษตร มีน้ำเพียงพอในการประกอบอาชีพเกษตรเนื่องจากมีการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพในชุมชน ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำเกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกข้าว ปลูกมันเทศ ปลูกกล้วยและพืชสวนชนิดต่างๆ ด้านเศรษฐกิจ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ใน

ชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมควบคู่ไปกับอาชีพอื่นๆ เช่น อาชีพผลิตเครื่องหนัง อาชีพจักสาน อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้ส่วนใหญ่มาจากการขายผลิตผลทางการเกษตรและการขายผลิตภัณฑ์จากอาชีพของตนเอง คนในชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน รองลงมาคือวัยเรียนและวัยผู้สูงอายุ จากการเข้าไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันรวมถึงการจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus group) กับผู้นำและกรรมการชุมชน 9 หมู่บ้าน พบว่า ชุมชนทับน้ำมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตด้านการประกอบอาชีพแตกต่างจากเดิม กล่าวคือ ปัจจุบันในการทำการเกษตรจะมีการใช้เครื่องมือที่ทันสมัยแตกต่างจากเดิมและมีการจ้างงานด้านการเกษตรในพื้นที่ตั้งแต่การเริ่มเพาะปลูก การดูแลรักษาตลอดถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนอาชีพอื่นๆ เช่น อาชีพผลิตเครื่องหนัง จะมีเครื่องจักรช่วยในขั้นตอนการผลิต ประชาชนส่วนใหญ่ยังยึดติดกับการประกอบอาชีพเพียงอาชีพเดียว เพราะขาดการหนุนเสริมเรื่องอาชีพทางเลือกและเงินทุนหมุนเวียน เป็นที่สังเกตว่าผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ในชุมชนจะเป็นวัยทำงานที่กำลังจะเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ อีกทั้งยังขาดการรวมตัวเป็นกลุ่มอาชีพที่มีโครงสร้าง บทบาทหน้าที่เพื่อบริหารจัดการแต่ละกลุ่มอาชีพ

1.3 ศักยภาพของชุมชนทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปภาพรวม ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงศักยภาพของชุมชนทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเด็นศักยภาพ	ศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนทับน้ำ
1.ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ	<p>1.1 สภาพพื้นที่ชุมชนทับน้ำเป็นพื้นที่ราบลุ่มถึงลุ่มซึ่งมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน สภาพที่ดินภายในชุมชนทับน้ำเป็นดินที่มีลักษณะร่วนปนทรายและดินเหนียว เหมาะแก่การเพาะปลูก แต่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศไม่เหมาะสม จึงมีปัญหา ด้านน้ำท่วมขังบ่อยครั้ง</p> <p>1.2 มีทรัพยากรแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน คือ มีระบบน้ำประปาหมู่บ้านเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ มีคลองลำปูละและคลองส่งน้ำชลประทานไหลผ่านชุมชนทับน้ำ มีคลองวัดยางและคลองส่งน้ำชลประทานไหลผ่านชุมชนบ้านม้า ทำให้เกษตรกรมีน้ำสำหรับทำการเกษตรเกือบตลอดทั้งปี โดยมีการบริหารจัดการน้ำแบบการทำประตุน้ำปิดเปิดในฤดูน้ำหลาก และการสูบน้ำเข้าในฤดูแล้ง</p> <p>1.3 การทำประโยชน์ที่ดิน (ทำนา/ทำไร่/ทำสวน/พืชผัก/ไม้ผลอื่นๆ) ในชุมชนทับน้ำมีเอกสารสิทธิเป็นของตนเอง จำนวน 2,741 ไร่ การเช่าที่ดิน จำนวน 1,412 ไร่ จำนวนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน 192 ครัวเรือน ในชุมชนบ้านม้ามีเอกสารสิทธิเป็นของตนเอง จำนวน 745.75 ไร่ การเช่าที่ดิน จำนวน 648 ไร่ จำนวน</p>

ประเด็นศักยภาพ	ศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนตำบลน้ำ
	เกษตรที่ขึ้นทะเบียน 45 ครัวเรือน
2.ด้านการศึกษา	<p>2.1 ชุมชนตำบลน้ำมีสถานการศึกษาที่ทำการเรียนการสอนในพื้นที่ จำนวน 4 แห่ง 'ได้แก่' 1) โรงเรียนวัดศรีวงค์ ทำการเรียนการสอนในระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา 2) โรงเรียนวัดฝั่งแดง (บุญสืบ วิชชนูปถัมภ์) เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดสอนตั้งแต่อนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น 3) โรงเรียนวัดบ้านม้า ทำการเรียนการสอนในระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา 4) โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง ทำการเรียนการสอนในระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 1 แห่ง</p>
3. ด้านเศรษฐกิจชุมชน	<p>3.1 ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน ซึ่งส่งผลต่อศักยภาพการประกอบอาชีพต่างๆ 'ได้แก่' 1) อาชีพปลูกข้าว 2) อาชีพปลูกมันเทศ 3) อาชีพผลิตเครื่องหนัง 4) อาชีพจักรสาน 5) อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง (ทำในชุมชนและเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม) โดยส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตร</p> <p>3.2 การพาณิชย์กรรมและการบริการ ในชุมชนมีปั้มน้ำมันขนาดเล็ก (ปั้มหลอด) 3 แห่ง ปั้มน้ำมันขนาดกลาง(มีหัวจ่าย) 1 แห่ง และมีจำนวนร้านค้าทั่วไป 46 แห่ง</p> <p>3.3 ในพื้นที่มีโรงงานอุตสาหกรรม 4 แห่ง</p> <p>3.4 มีการจัดตั้งกองทุนชุมชนเพื่อจัดการร่วมกันเพื่อเป็นสวัสดิการให้กับคนในชุมชนและกลุ่มอาชีพ เช่น กองทุนเงินล้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (กลุ่มปลูกมันเทศ กลุ่มจักรสาน กลุ่มผลิตเครื่องหนัง กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร)</p> <p>3.5 มีการจัดตั้งตลาดชุมชน ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการดำเนินงานยังไม่แล้วเสร็จ</p>
4. ด้านการประกอบอาชีพ	<p>4.1 ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม 'ได้แก่' เกษตรกรผู้ปลูกข้าว เกษตรกรผู้ปลูกมันเทศ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพมาตั้งแต่บรรพบุรุษและสามารถถ่ายทอดความรู้ไปให้กับคนรุ่นใหม่ได้ ส่วนการปลูกกล้วยและพืชสวนอื่นๆ เป็นเป็นการขยายพื้นที่เพาะปลูกของกลุ่มเกษตรกรเดิมที่ทำการเกษตรอยู่แล้ว จะเห็นได้ว่ากลุ่มเกษตรกรชุมชนตำบลน้ำมีความรู้เรื่องการเพาะปลูก</p> <p>4.2 ผู้ประกอบอาชีพผลิตสินค้า 'ได้แก่' ผู้ผลิตเครื่องหนัง ผู้ผลิตเครื่องจักรสาน ส่วนใหญ่เป็นประชาชนในพื้นที่ หมู่ 3, 4 บ้านม้า ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งไม่มีความพร้อมทางด้านแหล่งน้ำและพื้นที่เพาะปลูก เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม</p>

ประเด็นศักยภาพ	ศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนทับน้ำ																				
	<p>4.3 ผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง มีการรับจ้างงานในชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นในการจ้างแรงงานเพื่อใช้ในงานเกษตรกรรมเช่น การรับจ้างตัดยอดมันเทศ การรับจ้างปลูกมันเทศ เป็นต้น ส่วนงานนอกชุมชนส่วนใหญ่จะเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมเนื่องจากชุมชนทับน้ำอยู่ไม่ห่างจากนิคมอุตสาหกรรมหลายๆแห่ง การเดินทางสะดวกและใช้ระยะเวลาไม่นาน เช่น นิคมอุตสาหกรรมโรจนะ นิคมอุตสาหกรรมไฮเทค นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน นิคมอุตสาหกรรมสหรัตนนคร เป็นต้น</p>																				
<p>5 ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน</p>	<p>5.1 ผู้นำชุมชน 9 หมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน นักปราชญ์ในชุมชนและรวมถึงบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ การเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาและบริหารจัดการชุมชน อีกทั้งกลุ่มคนเหล่านี้ยังเป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชนด้วย เช่น</p> <table border="0"> <tr> <td>นายกฤตเทพ เนื่อน้ำ</td><td>นายก อบต.ทับน้ำ</td></tr> <tr> <td>นายสำเริง แก้วเฉลิมทอง</td><td>(กำนัน ต.ทับน้ำ)</td></tr> <tr> <td>นายสมชาย กรป้อมกัน</td><td>(กำนัน ต.บ้านม้า)</td></tr> <tr> <td>นายบุญชอบ บุญครอบ</td><td>(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 ต.ทับน้ำ)</td></tr> <tr> <td>นายจรัญ สีเหลือง</td><td>(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ต.ทับน้ำ)</td></tr> <tr> <td>นายสมชาย เกิดพร</td><td>(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 3 ต.ทับน้ำ)</td></tr> <tr> <td>นายชัยรัชต์ ลินทรัพย์เพิ่ม</td><td>(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ต.ทับน้ำ)</td></tr> <tr> <td>นางสาวสุนันทา มีบุญ</td><td>(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 ต.บ้านม้า)</td></tr> <tr> <td>นายกำธร กรป้อมกัน</td><td>(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ต.บ้านม้า)</td></tr> <tr> <td>นายรัชชัย โกศลสิทธิ์</td><td>(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 ต.บ้านม้า)</td></tr> </table> <p>เป็นต้น</p>	นายกฤตเทพ เนื่อน้ำ	นายก อบต.ทับน้ำ	นายสำเริง แก้วเฉลิมทอง	(กำนัน ต.ทับน้ำ)	นายสมชาย กรป้อมกัน	(กำนัน ต.บ้านม้า)	นายบุญชอบ บุญครอบ	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 ต.ทับน้ำ)	นายจรัญ สีเหลือง	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ต.ทับน้ำ)	นายสมชาย เกิดพร	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 3 ต.ทับน้ำ)	นายชัยรัชต์ ลินทรัพย์เพิ่ม	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ต.ทับน้ำ)	นางสาวสุนันทา มีบุญ	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 ต.บ้านม้า)	นายกำธร กรป้อมกัน	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ต.บ้านม้า)	นายรัชชัย โกศลสิทธิ์	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 ต.บ้านม้า)
นายกฤตเทพ เนื่อน้ำ	นายก อบต.ทับน้ำ																				
นายสำเริง แก้วเฉลิมทอง	(กำนัน ต.ทับน้ำ)																				
นายสมชาย กรป้อมกัน	(กำนัน ต.บ้านม้า)																				
นายบุญชอบ บุญครอบ	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 ต.ทับน้ำ)																				
นายจรัญ สีเหลือง	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ต.ทับน้ำ)																				
นายสมชาย เกิดพร	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 3 ต.ทับน้ำ)																				
นายชัยรัชต์ ลินทรัพย์เพิ่ม	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ต.ทับน้ำ)																				
นางสาวสุนันทา มีบุญ	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 ต.บ้านม้า)																				
นายกำธร กรป้อมกัน	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ต.บ้านม้า)																				
นายรัชชัย โกศลสิทธิ์	(ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 ต.บ้านม้า)																				
<p>6. ด้านสังคมวัฒนธรรมและประเพณี</p>	<p>6.1 พื้นที่ตำบลทับน้ำแบ่งออกเป็น 2 ชุมชนใหญ่ ได้แก่</p> <p>1) ชุมชนทับน้ำแบ่งการปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน ประกอบด้วย</p> <p>หมู่ที่ 1 ชื่อบ้าน คลองสาร หมู่ที่ 2 ชื่อบ้าน ลำปำเฒ่า</p> <p>หมู่ที่ 3 ชื่อบ้าน บ้านกลาง หมู่ที่ 4 ชื่อบ้าน ทับน้ำ</p> <p>หมู่ที่ 5 ชื่อบ้าน ปลายน้ำ</p> <p>มีจำนวนประมาณ 3,044 คน 847 ครัวเรือน</p> <p>2) ชุมชนบ้านม้าแบ่งการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน ประกอบด้วย</p>																				

ประเด็นศักยภาพ	ศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนตำบลน้ำ
	<p>หมู่ที่ 1 ชื่อบ้าน ป่า หมู่ที่ 2 ชื่อบ้าน ม้า หมู่ที่ 3 ชื่อบ้าน ม้า หมู่ที่ 4 ชื่อบ้าน ดง มีจำนวนประมาณ 1,608 คน 452 ครัวเรือน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,652 คน 1,299 ครัวเรือน</p> <p>6.2 ชุมชนตำบลน้ำมีวัดศรีวังค์ วัดฝั่งแค วัดบ้านม้า และวัดโพธิ์ทอง เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำบุญวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมวันขึ้นปีใหม่/สงกรานต์</p> <p>6.2 ประชาชนมีการรักษาวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชน และประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เช่น พิธีทำขวัญข้าว พิธีทำขวัญนาค การกราบไหว้ศาลปู่ตาประจำหมู่บ้าน เป็นต้น</p>
7 ด้านความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	<p>7.1 ชุมชนตำบลน้ำ มีผู้มีความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น หลายด้าน เช่น ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานจากไม้ไผ่และหวาย ภูมิปัญญาด้านการแพทย์และการรักษาโรค (การกวาดยา การเป่า/การพ่น การนวด/การประคบ) ภูมิปัญญาด้านการแปรรูปมันเทศและเผือก และภูมิปัญญาด้านพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น</p>
8. ด้านระบบสนับสนุนจากภายนอกชุมชน	<p>8.1 ชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐท้องถิ่น เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอบางปะหัน ได้เข้ามาอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรและสนับสนุนงบประมาณสำหรับประกอบอาชีพ ประกอบอาชีพของเกษตรกร งบการดำเนินงานประมาณ 600,000 บาทต่อปี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางปะหันได้เข้ามาส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่ปี 2548 ถึงปีปัจจุบัน ได้มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้นแล้ว 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกมันเทศตำบลน้ำ-บ้านม้า จำนวนสมาชิก 22 คน 2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรตำบลน้ำ-บ้านม้า จำนวนสมาชิก 20 คน 3) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยากบ้านตำบลน้ำ-บ้านม้า จำนวนสมาชิก 10 คน 4) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารตำบลบ้านม้า จำนวนสมาชิก 7 คน 5) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพันธุ์ข้าวตำบลน้ำ จำนวนสมาชิก 13 คน และ 6) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานไทยโบราณ จำนวนสมาชิก 9 คน องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลน้ำ ได้พัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องทั้งการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน การดูแลกลุ่มผู้สูงอายุและ</p>

ประเด็นศักยภาพ	ศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนทับน้ำ
	คนพิการ และเป็นศูนย์กลางการทำกิจกรรมด้านอาชีพ เช่น การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร การส่งเสริมคุณภาพชีวิตกลุ่มอาชีพ เป็นต้น
9. ด้านสาธารณสุข	9.1 มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 2 แห่ง ประจำชุมชนทับน้ำ และชุมชนบ้านม้า มีเจ้าหน้าที่และกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ทำกิจกรรมส่งเสริมป้องกันดูแลสุขภาพที่เข้มแข็ง เห็นได้จากการทำกิจกรรมหลายๆครั้งในชุมชน อสม. จะเข้าไปมีบทบาทและเป็นแกนนำในการดำเนินกิจกรรม อีกทั้งกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จะมีทักษะด้านการจัดการเอกสารและข้อมูลต่างๆ
10. ด้านการคมนาคม	10.1 ในชุมชนมีถนนลาดยางผ่านชุมชนทับน้ำหมู่ที่ 4,5 ผ่านชุมชนบ้านม้าหมู่ที่ 1-4 มีถนนคอนกรีตผ่านชุมชนทับน้ำหมู่ที่ 1,2,3 ผ่านชุมชนบ้านม้าหมู่ที่ 1 และถนนลูกรังผ่านชุมชนทับน้ำหมู่ที่ 1,3,5 ผ่านชุมชนบ้านม้าหมู่ที่ 1,2,3,4 ถนนทุกเส้นสามารถใช้ได้ตลอดทั้งปี ทำให้การขนส่งคมนาคมสะดวก 10.2 การเดินทางจะใช้รถยนต์ส่วนตัว รถมอเตอร์ไซด์ หรือการจ้างเหมารถยนต์ เนื่องจากไม่มีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่าน

ภาพ 4.1 แสดงถึงสถานที่ตั้งตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพ 4.2 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านทรัพยากรธรรมชาติ

ภาพ 4.3 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านการศึกษา

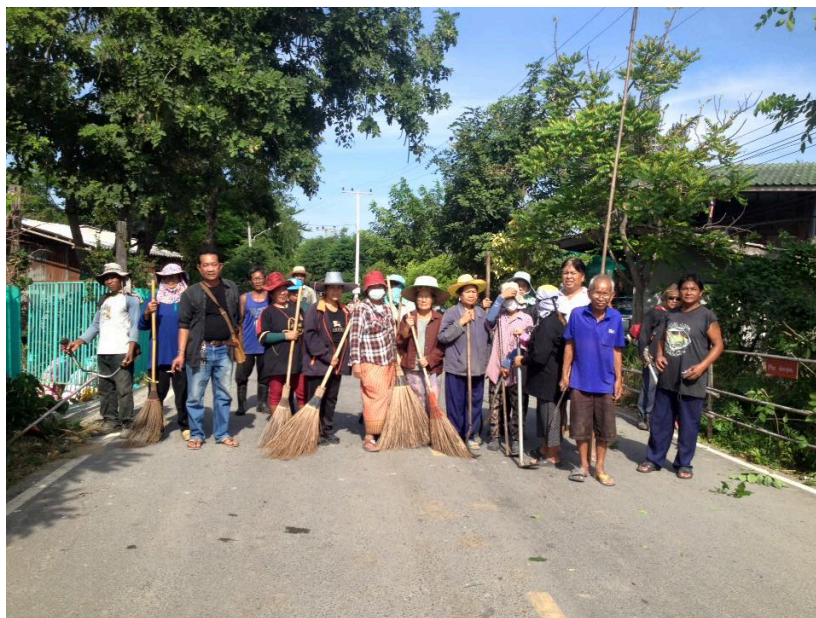
ภาพ 4.4 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านเศรษฐกิจชุมชนและการประกอบอาชีพ

ภาพ 4.4 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านเศรษฐกิจชุมชนและการประกอบอาชีพ (ต่อ)

ภาพ 4.5 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านบทบาทผู้นำชุมชน

ภาพ 4.6 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านสังคม วัฒนธรรมและประเพณี

ภาพ 4.7 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพ 4.8 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านระบบสนับสนุนจากภายนอกชุมชน

ภาพ 4.9 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านสาธารณสุข

ภาพ 4.10 แสดงถึงศักยภาพของชุมชนด้านการคมนาคม

2. ผลการศึกษาผลสำคัญของกลไกสำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบล

กลไกสำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ได้มาซึ่งแผนงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) โดยใช้การสัมภาษณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) ผลการศึกษา ดังนี้

2.1 จากกระบวนการศึกษาบริบทของชุมชนทับน้ำ ทำให้เกิดการประสานงานเพื่อสร้างความร่วมมือและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบการทำวิจัย ระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ทำให้ได้ข้อมูลบริบทชุมชน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษา เศรษฐกิจชุมชน การประกอบอาชีพ บทบาทของผู้นำชุมชน สังคม วัฒนธรรมและประเพณี ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสนับสนุนจากภายนอกชุมชน สาธารณสุข และการคมนาคม

2.2 จากการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน พบว่า ปัญหาโดยภาพรวมของชุมชนทับน้ำสามารถแยกออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่แท้จริงเป็นสิ่งที่ประชาชนรู้สึกว่ามีมากที่สุด ต้องจัดให้หมดไป เช่น ปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพการเกษตร ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตรยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ปัญหายาเสพติดและการมั่วสุมในชุมชน 2) ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่มีควารุนแรงน้อยลงมาเป็นปัญหาที่ชาวบ้านรู้สึกว่ามีแต่ยังไม่เห็นความจำเป็นที่จะแก้ไขในทันทีทันใด เช่น ปัญหาเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอสำหรับผู้ประกอบอาชีพ ปัญหาขาดความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคที่เกิดจากต้นข้าว ไบโอมัสและหวัมนเทศ ปัญหาถนนภายในหมู่บ้านชำรุดทรุดโทรมและไฟฟ้าส่องสว่างยังไม่ทั่วถึง ปัญหาการทิ้งขยะและปล่อยน้ำเสียลงคลองทับน้ำ ปัญหาการจัดการขยะ 3) ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่ประชาชนไม่รู้สึกเดือดร้อนเป็นปัญหาที่ประสบอยู่แต่ไม่รู้ว่าเป็นปัญหาและควรแก้ไข เช่น ปัญหาการรวมกลุ่มอาชีพ ปัญหาขาดทักษะสำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ปัญหาการว่างงานของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรนอกฤดูการผลิต ปัญหาขาดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับเรื่องการเกษตร ปัญหาผู้สูงอายุอยู่บ้านเพียงลำพังขาดคนคอยดูแล

2.3 จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนในพื้นที่ พบว่า ประชากรกลุ่มเป้าหมายมีส่วนในการระดมความคิดเห็นทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ กิจกรรมการพัฒนาชุมชน ดังนี้ 1) กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำและน้ำอุดมสมบูรณ์ (ชุมชนทับน้ำ หมู่ 1 หมู่ 2 หมู่ 3 หมู่ 4 หมู่ 5 ชุมชนบ้านม้า หมู่ 1

หมู่ 2) ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพการเกษตร เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันกำจัดโรคที่เกิดกับต้นข้าว การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดโรคที่เกิดบนใบมันเทศและหัวมันเทศ การให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมดินสำหรับการเพาะปลูก 2) กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในพื้นที่การบริหารจัดการน้ำยังไม่ทั่วถึง (ชุมชนบ้านม้า หมู่ 3 หมู่ 4) ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพผลิตสินค้า เครื่องหนัง จักรสาน เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา เช่น การจัดหาเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการลงทุน การจัดหาเครื่องมือเพื่อช่วยในการผลิตสินค้าให้ได้ปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของตลาด การหาช่องทางการตลาดในกลุ่มจักรสาน การส่งเสริมการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในกลุ่มผลิตเครื่องหนังและกลุ่มจักรสาน 3. แนวทางแก้ไขร่วมกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการทางสังคม การส่งเสริมการรวมกลุ่มประกอบอาชีพเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชน การส่งเสริมให้มีอาชีพทางเลือก การพัฒนาตลาดนัดชุมชน การส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจักรสาน การแก้ไขปัญหายาเสพติดและการมั่วสุมในชุมชน การส่งเสริมกิจกรรมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ

จากการกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายทำให้รับทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหานำมาสู่การกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ กิจกรรมพัฒนาชุมชน สามารถแบ่งออกได้ 8 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน

ประเด็น	สภาพปัญหา	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
1.ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	1.1 น้ำเพื่อการเกษตรยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ 1.2 ถนนภายใน หมู่บ้านชำรุดทรุดโทรม และไฟฟ้าส่องสว่างยังไม่ทั่วถึง	1.1 การขยายลำคลอง การสร้างรางระบายน้ำเพื่อให้ระบายไปยังพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำ 1.2 การเจาะบ่อบาดาลเพื่อนำน้ำมาใช้อุปโภค-บริโภค 1.3 การปรับปรุงแก้ไขพื้นผิวถนนให้พร้อมใช้งาน 1.4 การจัดหา/ขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะเพื่อป้องกันอุบัติเหตุในเวลากลางคืน
2.ด้านประกอบอาชีพ / เศรษฐกิจ	2.1 เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอสำหรับผู้ประกอบอาชีพในกลุ่มผลิต	2.1 ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปลูกมันเทศ ปลูกพืชสวน ผลิตเครื่องหนัง จักร

ประเด็น	สภาพปัญหา	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
ชุมชน	<p>เครื่องหนัง จักรสาน</p> <p>2.2 ขาดความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคที่เกิดจากต้นข้าว</p> <p>2.2 ขาดความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคที่เกิดจากใบมันเทศและหัวมันเทศ</p> <p>2.3 ขาดความรู้ความเข้าใจในเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูก</p> <p>2.4 การรวมตัวเป็นกลุ่มของแต่ละอาชีพยังไม่มีโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนเพื่อร่วมกันบริหารจัดการอาชีพของตนเอง</p> <p>2.5 ขาดการพัฒนาทักษะใหม่ๆ สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มผลิตเครื่องหนังและกลุ่มจักรสาน</p> <p>2.6 ขาดผู้สืบทอดอาชีพจากรุ่นสู่รุ่น เนื่องจากมีการไปประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น ลูกจ้างในภาคอุตสาหกรรม การย้ายถิ่นไปทำงานในกรุงเทพมหานคร</p> <p>2.7 แหล่งน้ำไม่เพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพเกษตร</p> <p>2.8 การว่างงานของผู้ประกอบอาชีพการเกษตรนอกฤดูการผลิต</p>	<p>สาน</p> <p>2.2 จัดตั้งกองทุนเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนใช้ในการประกอบอาชีพ</p> <p>2.3 การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันกำจัดโรคที่เกิดจากต้นข้าว</p> <p>2.4 การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันกำจัดโรคที่เกิดจากใบมันเทศและหัวมันเทศ</p> <p>2.5 การจัดอบรมพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในกลุ่มผู้ผลิตเครื่องหนังและกลุ่มจักรสาน</p> <p>2.6 การส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม เช่น การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูปอาหารจากผลิตภัณฑ์ การเกษตร การเลี้ยงปลาหมอเทศ-ปลานิล การปลูกผักอินทรีย์ปลอดสารพิษ</p> <p>2.7 การพัฒนาตลาด/ร้านค้าในชุมชนเพื่อนำสินค้าในชุมชนไปวางขายให้กับคนในชุมชน และคนที่ต้องการซื้อสินค้าของชุมชนที่บ้น้ำ</p> <p>2.8 การส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกให้กับกลุ่มเยาวชนเพื่อสืบทอดอาชีพของบรรพบุรุษ</p> <p>2.9 การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้รู้ถึงภาระหนี้สิน ค่าใช้จ่ายและรายได้ของตนเอง</p>
3. ด้านการศึกษา	3.1 ขาดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับเรื่องการเกษตร	3.1 ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการเกษตรอย่างต่อเนื่องให้กับกลุ่มเกษตรกร เช่น ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน เป็นต้น

ประเด็น	สภาพปัญหา	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
4.ด้านสังคม	4.1 ปัญหาหาเสพติดและการมั่วสุมในชุมชน 4.2 ผู้สูงอายุอยู่บ้านเพียงลำพังขาดคนคอยดูแล	4.1 สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองออกตรวจตราอย่างเคร่งครัดเพื่อลดปัญหาหาเสพติดและการมั่วสุมในชุมชน
5. ด้านวัฒนธรรมและประเพณี	5.1 ขาดคนสืบทอดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	5.1 ส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในกลุ่มเยาวชนวัยเรียน 5.2 ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอยู่เช่น พิธีทำขวัญข้าว พิธีทำขวัญนาถ การกราบไว้ศาลปู่ตาประจำหมู่บ้าน เป็นต้น
6. ด้านสาธารณสุข	6.1 โรคที่เกิดจากอาชีพการเกษตรที่มาจากการใช้สารเคมีในการเกษตร	6.1 การรณรงค์การลดใช้สารเคมีในการเกษตร 6.2 การส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพในชุมชน
8. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	8.1 การทิ้งขยะและปล่อยน้ำเสียลงในคลองทับน้ำ 8.2 ไม่มีระบบการจัดการขยะที่ดี เช่น เสาขยะทำให้เกิดกลิ่นที่เป็นอันตรายต่อคนที่อยู่บ้านรอบข้าง การทิ้งขยะในที่สาธารณะ	8.1 การคัดแยกขยะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และง่ายต่อการทำลาย เช่น เอาขยะไปทำปุ๋ย 8.2 การรณรงค์ไม่ทิ้งขยะและปล่อยน้ำเสียลงในคลองทับน้ำ

ภาพ 4.11 แสดงถึงมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชน

ภาพ 4.11 แสดงถึงมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชน (ต่อ)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งไว้ เพื่อศึกษาข้อมูลศักยภาพชุมชนและจัดทำฐานข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ ตัดสินใจในการจัดทำแผนชุมชนและเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบล

ความสำคัญในงานวิจัย

1. ศึกษาดูข้อมูลศักยภาพชุมชนตำบลทับน้ำที่มาจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

2. เกิดกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน 9 หมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านประชาชนในพื้นที่ 9 หมู่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้บริหาร สมาชิก และบุคลากร) ในตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 50 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research- PAR) โดยใช้การสัมภาษณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) โดยมีกระบวนการดำเนินการวิจัยดังนี้

การวิจัยเอกสาร

เป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับข้อมูลศักยภาพชุมชนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลทับน้ำ 8 ด้าน และงานวิจัยที่ โดยคณะผู้วิจัยจะทำการรวบรวมวิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เพื่อสรุปและจัดทำข้อมูล ก่อน/หลัง การดำเนินงานการวิจัยเชิงสำรวจ

เป็นการประยุกต์การออกแบบเครื่องมือที่ได้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงสำรวจกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการวิเคราะห์หาศักยภาพด้านต่างๆ ของชุมชน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการสัมภาษณ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน (Focus group) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สอดคล้องกับการวางแผนชุมชนที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1.การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจ คณะผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ (Percentage) .
2. การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก คณะผู้วิจัยจะใช้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis) โดยจัดกลุ่มประเด็นสำคัญ และนำเสนอข้อมูลอธิบายเป็นความเรียง

1. สรุปอภิปรายผล

การนำเสนอสรุปอภิปรายผล คณะผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1.ข้อมูลด้านศักยภาพชุมชนตำบล อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการสังเคราะห์ข้อมูล 3 ส่วน ได้แก่ ผู้นำชุมชน วิถีชีวิตชุมชน ศักยภาพชุมชน พบว่า ผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาชุมชน ยังมีประสิทธิภาพการทำงานหลายปี จะส่งผลต่อการทำงานพัฒนาชุมชนได้ดีขึ้น ชุมชนตำบลมีวิถีชีวิตแบบสังคมชนบททั้งเมือง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมควบคู่ไปกับอาชีพๆ เช่น อาชีพผลิตเครื่องหนัง อาชีพจักรสาน อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้างทั่วไป ประชากรที่อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน ประชาชนในพื้นที่ยังยึดติดกับการประกอบอาชีพเพียงอาชีพเดียวและได้นำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือและเครื่องจักรเพื่อช่วยในการสนับสนุนการประกอบอาชีพ เช่น เครื่องจักรสำหรับการผลิตเครื่องหนัง รถไถสำหรับการเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูก เป็นต้น จากการศึกษาศักยภาพของชุมชนตำบลทั้ง 10 ด้าน ได้แก่ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจชุมชน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านสังคม วัฒนธรรมและประเพณี ด้านความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาธารณสุข และด้านการคมนาคม พบว่า “คน ความรู้ ทรัพยากร” มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง และควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ เช่น การเพิ่มเติมทักษะวิชาการด้านการจัดการข้อมูลในระดับพื้นที่ การสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนโดยการทำกิจกรรมด้านการพัฒนาบ่อยๆ การปรับปรุงและบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิด

ประโยชน์สูงสุด เช่น แม่น้ำ ลำคลอง พื้นที่สำหรับการเกษตร เป็นต้น รวมไปถึงการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ข้อมูลการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบล ตำบลน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนที่นำไปสู่การบูรณาการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาระดับตำบล พบว่า กระบวนการศึกษาบริบทของชุมชนตำบลน้ำทำให้เกิดการประสานงานเพื่อสร้างความร่วมมือและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบการทำงาน ระหว่างคณะผู้วิจัย ผู้นำชุมชน 9 หมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ประชาชนในพื้นที่ 9 หมู่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้บริหาร สมาชิก และบุคลากร) และประชาชนในพื้นที่ ทำให้ได้ข้อมูลบริบทชุมชน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษา เศรษฐกิจชุมชน การประกอบอาชีพ บทบาทของผู้นำชุมชน สังคม วัฒนธรรมและประเพณี ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสนับสนุนจากภายนอกชุมชน สาธารณสุข และการคมนาคม

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน พบว่า ปัญหาโดยภาพรวมของชุมชนตำบลน้ำสามารถแยกออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่แท้จริงเป็นสิ่งที่ประชาชนรู้สึกว่ามีความเดือดร้อนมากที่สุด ต้องจัดให้หมดไป เช่น ปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ การเกษตร ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตรยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ปัญหายาเสพติด 2) ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่มีควารุนแรงน้อยลงมาเป็นปัญหาที่ชาวบ้านรู้สึกว่าเดือดร้อนบ้างแต่ยังไม่เห็นความจำเป็นที่จะแก้ไขในทันทีทันใด เช่น ปัญหาเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอสำหรับผู้ประกอบอาชีพ ปัญหาขาดความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคที่เกิดจากต้นข้าว ใบมันเทศและหัวมันเทศ ปัญหาถนนภายในหมู่บ้านชำรุดทรุดโทรมและไฟฟ้าส่องสว่างยังไม่ทั่วถึง ปัญหาการทิ้งขยะและปล่อยน้ำเสียลงคลองตำบลน้ำ ปัญหาการจัดการขยะ 3) ปัญหาที่เกิดจากความต้องการที่ประชาชนไม่รู้สึกเดือดร้อนเป็นปัญหาที่ประสบอยู่แต่ไม่รู้ว่าเป็นปัญหาและควรแก้ไข เช่น ปัญหาการรวมกลุ่มอาชีพ ปัญหาขาดทักษะสำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ปัญหาการว่างงานของผู้ประกอบอาชีพ เกษตรนอกฤดูการผลิต ปัญหาขาดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับเรื่องการเกษตร ปัญหาผู้สูงอายุอยู่บ้านเพียงลำพังขาดคนคอยดูแล

แนวทางแก้ไขร่วมกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการทางสังคม การส่งเสริมการรวมกลุ่มประกอบอาชีพเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชน การส่งเสริมให้มีอาชีพ

ทางเลือก การพัฒนาตลาดนัดชุมชน การส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการ
จักรสาน การแก้ไขปัญหายาเสพติด การส่งเสริมกิจกรรมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้และการศึกษาภาพผู้นำชุมชนเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ
พื้นฐานที่จำเป็นให้กับผู้นำชุมชนทุกคน อันจะส่งผลให้ชุมชนตำบลทับน้ำ เกิดความเข้มแข็ง
สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2. ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานรัฐส่วนกลางและในระดับท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนงบประมาณ
การดำเนินงาน แผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2538). การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนโดยถือมนุษย์เป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : สามัคคีสาส์น.
- กิตติชัย รัตน์. (2549). การมีส่วนร่วมในการจัดการลุ่มน้ำ . พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชุมชนบ้านน้ำเกีย. (ออนไลน์) น้ำเกียชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน แหล่งที่มา : www.namkain.com/index.php?lay=show&ac=article&ld=74047&ntype=2.
- ชยันต์ วรรณะภูติ. (2536). การกำหนดกรอบคิดในการวิจัย. คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา.
- ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. (2534). พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ณิชา มณเฑียรรัตน์ 2554, การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในกระบวนการแผนชุมชน ตำบล
- บ้านวุ่น อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย, ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- มูลนิธิพัฒนาไท. (ออนไลน์) คำจำกัดความการวางแผนชุมชน แหล่งที่มา: www.pattanathai.nesdb.go.th/community_ppr/indexmaippr47.htm.
- นพดล อินทรเสนา 2551, การวิจัยสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน โดยการจัดทำแผนชุมชนอย่างมี
- ส่วนร่วมกรณีตำบลแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ประเวศ วะสี. (2538). แต่คุณครูก็ถามมิตรของสังคม. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน, 2.
- ปาริชาติวัลย์เสถียร. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542). ชุมชน. แหล่งที่มา: www.kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK26/chapter3/t26-3-11.htm

สุพิชญา พยัคฆ์เกรง 2553, เปรียบเทียบการนำแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติของภาคีการพัฒนา
อำเภอ

บางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปริญญานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(ออนไลน์). ความยากจนและ
การ

กระจายรายได้ แหล่งที่มา : www.poverty.sexdb.go.th/community/community.htm

องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ. (2554). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2554-2556)

องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ. (2555). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2555-2557)

องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ. (2556). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2556-2558)

องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ. (2557). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2557-2559)

องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ. (2558). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2558-2560)

ภาคผนวก

ประวัตินักวิจัย

หัวหน้าโครงการ และนักวิจัยร่วมโครงการ

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) : นายศิริศักดิ์ บัวชุม

ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ) : MR.SIRISAK.BUACHUIMK

ตำแหน่งปัจจุบัน (ทางวิชาการ/ราชการ) :

สังกัด/หน่วยงาน คณะศิลปศาสตร์

ที่อยู่ : 60 หมู่ 3 ตำบลหันตรา อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา 13000

โทรศัพท์ 035-709-208

โทรสาร 035-709-208

โทรศัพท์มือถือ 08-1480-7929 E-mail : sirisak.rmutsb@gmail.com

ประวัติการศึกษา (ปริญญาตรี-เอก ; สาขา และสถาบัน)

ปีที่จบ การศึกษา	ระดับ ปริญญา	อักษรย่อ ปริญญา / ชื่อเต็ม	สาขา	วิชาเอก	ชื่อ สถานศึกษา
2550	โท	รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต)	รัฐประศาสน ศาสตร์	นโยบาย สาธารณะและ บริหารโครงการ	สถาบันจัด พัฒนบริหาร ศาสตร์
2546	ตรี	ศศ.บ. (ศิลปศาสตรบัณฑิต)	ศาสนศึกษา	ศาสนศึกษา	มหาวิทยาลัย มหิดล

ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ (ต่อสาธารณะ, ชุมชน, กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ)

- อาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับร้านค้าเคมีภัณฑ์เกษตร (ร้าน
เคมีภัณฑ์การเกษตรและเกษตรกรอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดนครพนม)

- อาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ (กลุ่มผู้ปลูก
ยาสูบตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม)

ผลงานอื่น ๆ เช่น บทความ หนังสือ สิทธิบัตร ฯลฯ

“Public policy: Health and safety promotion mechanism of workers in Thailand” Asian-Pacific Newsletter on Occupational Health and Safety Volume 20, number 3, December 2013.

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) :.....นางสาวบุญพร เชื้อผึ้ง.....

.....

(ภาษาอังกฤษ) :.....Miss Benjaporn Chuapung.....

ตำแหน่งปัจจุบัน (ทางวิชาการ/ราชการ) :.....อาจารย์.....

.....

สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน)

ที่อยู่ (หน่วยงาน) :.....คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ 60 หมู่ 3

ตำบล หันตรา

อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000

โทรศัพท์.....035-709-208.....โทรสาร.....035-709-208.....

.....

โทรศัพท์มือถือ.....084-6362218.....E-mail :cool_izy@hotmail.com

ประวัติการศึกษา (ปริญญาตรี-เอก ; สาขา และสถาบัน)

ปีที่จบการศึกษา	ระดับปริญญา	ชื่อปริญญา	สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา
2553	โท	ศศ.ม.	การจัดการโรงแรม และการท่องเที่ยว	มหาวิทยาลัยนเรศวร
2551	ตรี	วท.บ.	อุตสาหกรรมอาหาร และการบริการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน ดุสิต

ภาระงานในปัจจุบัน (งานประจำที่รับผิดชอบ)

.....ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต.....สาขาวิชาการโรงแรม.....อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์

งานวิจัยที่รับผิดชอบ (กำลังดำเนินงาน) (ชื่อโครงการ แหล่งทุน และระยะเวลาดำเนินการ)

การจัดการที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecolodge) ตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระยะเวลา 1 ปี

ข. ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ (ต่อสาธารณะ, ชุมชน, กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แหล่งทุน, สำนักงานกองทุนวิจัยและสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

การเตรียมความพร้อมของพนักงานโรงแรมแผนกแม่บ้านเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียน : คณะศิลปศาสตร์ ม.เทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ระยะเวลา 1 ปี

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับที่พักสัมพัฒนธรรมในพื้นที่ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม : สถาบันวิจัยและพัฒนา ม.เทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) :.....นายหารวี คล่องแคล่ว.....

(ภาษาอังกฤษ) :.....Mr. Charave Khlongkhlaew.....

ตำแหน่งปัจจุบัน (ทางวิชาการ/ราชการ) :.....อาจารย์.....

สถานที่ติดต่อ (ที่ทำงาน)

ที่อยู่ (หน่วยงาน) :.....คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

60 หมู่ 3 ตำบล หันตรา อำเภอมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000

โทรศัพท์.....035-709-208.....โทรสาร.....035-709-208.....

โทรศัพท์มือถือ.....080-6674248.....E-mail : charaveit@thaimail.com

ประวัติการศึกษา (ปริญญาตรี-เอก ; สาขา และสถาบัน)

ปีที่จบการศึกษา	ระดับปริญญา	ชื่อปริญญา	สาขาวิชา	สถาบันการศึกษา
2535	ตรี	ศศ.บ	บรรณารักษศาสตร์	วิทยาลัยครูเชียงราย

ภาระงานในปัจจุบัน (งานประจำที่รับผิดชอบ)

.....หัวหน้าสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์

งานวิจัยที่รับผิดชอบ (กำลังดำเนินงาน) (ชื่อโครงการ แหล่งทุน และระยะเวลาดำเนินการ)

ข. ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ (ต่อสาธารณะ, ชุมชน, กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ)

ค. ผลงานอื่น ๆ เช่น บทความ หนังสือ สิทธิบัตร ฯลฯ

ง. รางวัลผลงานวิจัยที่ได้รับ